

Sygn. akt IV U 76/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Magdalena Piątkowska

Protokolant : Katarzyna Zych

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2016 roku w Ś.

sprawy z odwołania **J. W.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

z dnia (...)

o zwrot zasiłku pogrzebowego

I zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. (...) i ustala brak obowiązku zwrotu pobranego zasiłku opisanego w zaskarżonej decyzji

II zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. na rzecz J. W. kwotę 667 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

J. W. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia (...), którą organ rentowy zobowiązał Zakład (...) do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu (...) W. R. (1) w kwocie 4000 zł. W uzasadnieniu powód zaprzeczyła aby był pełnomocnikiem J. R. (1) w toku postępowania rentowego o zasiłek pogrzebowy. Wobec powyższego powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych. W uzasadnieniu podniósł, że z chwilą śmierci J. R. (1), tj. w dniu (...) roku wygasło upoważnienie w/w do przekazania należnego mu zasiłku pogrzebowego na konto zakładu pogrzebowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) roku J. R. (1) upoważnił Zakład (...) z siedzibą w W. do przedłożenia w jego imieniu i podpisanego przez niego wniosku wraz z wymaganymi dokumentami o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym synu W. R. (1) oraz nakazał przekazanie zasiłku pogrzebowego na konto tego zakładu pogrzebowego.

Wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym W. R. (1) wpłynął do pozwanego w dniu (...) roku pozwany ustalił uprawnienia do zasiłku pogrzebowego dla J. R. (1), przy czym zasiłek pogrzebowy w kwocie 4000 zł został wypłacony na konto zakładu pogrzebowego w dniu (...)

W dniu (...) J. R. (1) zmarł. W dniu (...) roku do organu rentowego wpłynął wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym J. R. (1).

Decyzją z dnia (...) roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. zobowiązał Zakład (...) w W. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu (...) roku W. R. (2) w kwocie 4000 zł.

Dowód:

akta ZUS – w załączeniu

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przy czym jedynie w sytuacji spełnienia przesłanek z art. 77 ust. 1 albo 2 albo 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przesłanek z art. 81 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Jak wynika z akt sprawy, koszty pogrzebu W. R. (1) zostały pokryte w całości przez J. W.. J. R. (1) upoważnił Zakład (...) do przedłożenia w jego imieniu wniosku o wypłatę zasiłku pogrzebowego oraz do pobrania w całości przyznanego zasiłku z ZUS, udzielając w tym zakresie stosownego upoważnienia.

Pozwany podnosił, iż powód w zakresie odbioru zasiłku pogrzebowego działał jako pełnomocnik J. R. (1) i że zgodnie z art. 101 § 2 k.c. pełnomocnictwo w chwili śmierci J. R. (1) (...) wygasło.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż upoważnienie do odbioru zasiłku pogrzebowego wynika z instytucji przekazu, uregulowanej w art. 921¹ k.c., zgodnie z którym kto przekazuje drugiemu (odbiorcy przekazu) świadczenie osoby trzeciej (przekazanego), upoważnia tym samym odbiorcę przekazu do przyjęcia, a przekazanego do spełnienia świadczenia na rachunek przekazującego.

W związku z powyższym Zakład (...) był odbiorcą przekazu, J. R. (1) przekazującym, zaś (...) Oddział w W. był przekazanym.

Przekaz jest czynnością prawną upoważniającą do dokonania przez przekazującego. Zawiera dwa upoważnienia: dla przekazanego – do spełnienia świadczenia na rzecz odbiorcy, dla odbiorcy – do odebrania świadczenia od przekazanego. W wyniku zastosowania przekazu jedno świadczenie (przekazanego na rzecz odbiorcy przekazu) zastępuje dwa świadczenia (przekazującego na rzecz odbiorcy przekazu oraz przekazanego na rzecz przekazującego).

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają regulacji o wygaśnięciu przekazu w chwili śmierci przekazującego, przy czym zauważyć należy, że z chwila wydania decyzji o przyznaniu świadczenia, tj. w dniu (...) roku J. R. (2) jeszcze żył.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (art. 138 ust. 2 pkt 1) oraz świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia (art. 138 ust. 2 pkt 2).

W odniesieniu do regulacji z art. 138 ust. 2 pkt. 1 cyt. ustawy wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, iż organ rentowy nie pouczał odwołującego o braku prawa do wypłaty (poboru) zasiłku pogrzebowego w sytuacji,

gdy uprawniony J. R. (1) umrze zanim dojdzie do wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłym W. R. (1). Pouczenie musi być zindywidualizowane i wiązać się z aktywnością organu rentowego. Organ rentowy nie może opierać się na przekonaniu o spełnieniu obowiązku pouczenia na powszechności, dostępności aktów prawnych, czy funkcjonujących w ZUS punktach informacyjnych (por. wyrok SN z 26.04.1980 r., II URN 51/80, uchwała SN z 02.06.1987 r., UZP 19.87, uchwała SN z 08.10.1985 r., III UZP 38/85). O kluczowej roli pouczenia przypomniał Sąd Najwyższy w wyroku z 17 lutego 2005 r. (II UK 440/03), stwierdzając iż ma być ono na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do swojej sytuacji.

Konsekwencją braku pouczenia jest niemożność nałożenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Natomiast w zakresie regulacji z art. 138 ust. 2 pkt. 2 cyt. ustawy wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, iż nie składano fałszywych dokumentów, fałszywych zeznań, jak również nie wprowadzono ZUS – u w błąd przez osobę składającą upoważnienie do wypłaty (przekazania) zasiłku pogrzebowego na konto zakładu pogrzebowego.

Należy również podkreślić, iż w dniu (...) roku do pozwanego wpłynął wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym J. R. (1), a zatem w tej dacie pozwana miała informację, iż J. R. (1) zmarł w dniu (...) roku i mimo tego, organ rentowy w dniu (...) roku wypłacił na konto powoda kwotę 4.000 zł tytułem zasiłku pogrzebowego po zmarłym W. R. (2).

Zdaniem Sądu jeśli pozwany zaniedbał wykonanie własnych działań polegających na dokładnym merytorycznym sprawdzeniu przedkładanych dokumentów, skutkami tych zaniedbań nie może obciążać strony (por. wyrok SA w Krakowie z 20.02.2014 r., III AUa 883/13).

Wobec powyższego sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz przepisów prawa materialnego, zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 21 grudnia 2015 roku i ustalił brak obowiązku zwrotu pobranego zasiłku pogrzebowego po zmarłym W. R. (2) (punkt I wyroku).

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego (punkt II wyroku) znajduje oparcie w art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z dnia 5 listopada 2015r.).